

ศึกษาวิเคราะห์หลักการและการปฏิบัติธรรมแนว

พระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ)

An Analytical Study Principle and Meditation Practice

Of Phrakru Anusonprachathon (Rat Ratanayano)

พระรัตน์ ฉันทาโต

Phrarat Chantachato

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiangmai campus

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์หลักการและวิธีการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการเพื่อศึกษาผลการปฏิบัติและเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ) จากการศึกษาวิจัยพบว่า หลักการและวิธีการปฏิบัติธรรมตามแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ) เป็นการทำจิตไม่ให้ไปติดอยู่กับความรู้สึกที่เป็นส่วนสุดโต่งสองส่วน ส่วนสุดโต่งที่หนึ่ง คือ ความรู้สึกที่ หู ตา จมูก ลิ้น กาย และสมอง ส่วนสุดโต่งที่สอง คือ ความรู้สึกที่หัวใจ เมื่อจิตเป็นกลางๆ เกิดการหมุนขึ้น เหวี่ยงอารมณ์ที่เก็บไว้ในอดีตออกมา วิธีการเริ่มจากการคลายอารมณ์ ทำใจให้สงบ และทำสมาธิหมุน ใส่เจตนา การหมุนให้เร็วขึ้น แรงขึ้นจนจิตหลุดจากแรงหมุนนั้น ผู้ปฏิบัติทุกคนจะมีภาวะธรรมเกิดขึ้นทางร่างกาย และจิตใจ เหมือนกันทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา เข้าถึงความหลุดพ้นจากการปรุงแต่งของสังขาร ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักได้ และเกิดผลตามมา คือ อาการของโรคต่างๆ ดีขึ้นบางรายค่อยๆ หายไป เช่น เอดส์ มะเร็ง หัวใจ เบาหวาน ความดัน แก้ว วัณโรค เครียด และอื่นๆ รวมถึงอาการทางจิตใจ เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล ความโลภ ความโกรธ ความหลง อาการอยากเสพสิ่งเสพติดต่างๆ อาทิ เหล้า บุหรี่ เฮโรอีน การพนัน เป็นต้น ช่วยให้สุขภาพผู้ปฏิบัติแข็งแรงอยู่เสมอ นอกจากนี้ได้นำพระมิตตามาช่วยในการทำสมาธิ ปรับสภาพแวดล้อมให้เป็นประโยชน์กับผู้ปฏิบัติอีกด้วย ผลของสมาธิหมุน เหมือนกับผลของสมาธิทั่วไป คือ ผลด้านบุคคลและสังคมทำให้เกิดทัศนคติไปในทางเดียวกัน เช่น ความเชื่อเรื่อง บาป บุญ นรกและสวรรค์ กลายเป็นสังคมที่มีความเมตตา กรุณา เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันเป็นอัตลักษณ์ของคนไทย

คำสำคัญ: พระครูอนุสนธิ์ประชาทร; สมาธิหมุน; การปฏิบัติธรรม

Abstract

This thesis is to study the, principles and methods of meditation practice of Phrakruanusonprachathon (Rat Ratanayano), to a study results of meditation practice of Phrakruanusonprachathon (Rat Ratanayano) to analyzer results of meditation practice of Phrakruanusonprachathon (Rat Ratanayano). From the research, it is found that principle and meditation practice of Phrakruanusonprachathon (Rat Ratanayano) is a meditation that does not allow mind attach to the two extremes of feeling. One extreme is the sense of ear, eye, nose, tongue, body and brain. The second extreme is the feeling of the heart. When the mind is neutralism of feeling, mental rotation occurs. Rotation has released the emotions stored in the past. The practice begins with letting emotions out. Then it starts making mind calm and rotate meditation. When practitioners pay attention to the rotation force, faster and stronger rotation occurs until the spinning sense is swung from the rotation. A person will find the truth here. Every practitioner will have the same feeling in the body and mind as every other, introspective of religion or races. This is the main goal. And the result is the relief symptoms of various diseases. Some symptoms of the patients gradually disappear. such as AIDS, cancer, Heart disease, Diabetes, High blood pressure, Gout, Tuberculosis, Stress disease, etc., including mental symptoms, This includes depression, anxiety, greed, anger, narcotic addictions such as spirits, cigarette, heroin, gambling. This process helps keeping practitioners healthy. He also brought the pyramid to help in meditation, make good use of the environment. The effect of rotating meditation is the result of the individual (body, mind). In the same way, the beliefs in sin, merit, hell and heaven create a society of compassion and kindness, that beings about hope and help for one another, and it becomes identity of Thai people.

Keywords: Phrakruanusonprachathon; Rotation Meditation; Meditation Practice

บทนำ

การปฏิบัติกรรมฐานนั้นมีมาตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล มีปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาจำนวนมากได้กล่าวถึงฤๅษีดาบสผู้บำเพ็ญพรตอยู่ในป่าหิมพานต์จนบรรลุฌานสมาบัติได้อภิญญา 5 มีการพัฒนาถึงขีดสุด คือ สมาบัติ 8 เจ้าชายสิทธัตถะทรงได้ศึกษาและปฏิบัติมาแล้ว พระองค์ก็สรุปว่าไม่ใช่ทางพ้นทุกข์จึงหันมาเจริญวิปัสสนาจนสามารถทำลายกิเลสได้หมดสิ้นทรงได้ทำการเผยแผ่วิธีการเหล่านี้แก่สรรพสัตว์ทำให้พ้นจากกองทุกข์เป็นจำนวนมาก

การเจริญวิปัสสนาได้สูญหายไปจากประเทศไทยซึ่งเป็นต้นกำเนิด เพราะผู้คนพากันให้ความสำคัญและเอาใจใส่เฉพาะภาคทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว พอใจกับการท่องบ่นพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์คิดว่านั้น คือ การได้บรรลุเป้าหมายในชีวิต (แพททริก กิฟเวน-วิลสัน, 2541) ความเจริญของพุทธศาสนาที่แท้จริงอยู่ที่เหล่าพุทธศาสนิกชนสามารถบรรลุภูมิธรรมแห่งความเป็นโสดาบัน สกาคามี อนาคามี และอรหัตต์ แม้ว่าจะไม่มีผู้บรรลุธรรม แต่ถ้ามีความมุ่งมั่นเจริญวิปัสสนาก็ยังถือว่า นี่คือนัยลักษณ์แห่งความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา ปัจจุบันจำนวนผู้ปฏิบัติได้ลดน้อยลงไป แม้นักบวชตามวัดวาอารามต่างๆ ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติ ครูบาอาจารย์บางท่านก็ยังไม่มีความรู้และประสบการณ์อย่างแท้จริง การปฏิบัติวิปัสสนาก็มักมีพื้นฐานในประเทศไทย มีรูปแบบการปฏิบัติที่หลากหลายตามแนวทางที่คณาจารย์ได้คิดค้นพัฒนาขึ้นให้เหมาะกับจริตนิสัยของตนเองโดยมีจุดมุ่งหมาย คือ ความหลุดพ้นจากกองทุกข์ทั้งปวง เช่น สายพุทโธ สายพองหนอยุบหนอ สายสัมมาอะระหัง สายพลังจิตตานุภาพ สายการเจริญสติแบบเคลื่อนไหวและ สายวิปัสสนากรรมฐานโกเอ็นก้า การปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนธำโณ) หรือที่ลูกศิษย์เรียกว่า สมาธิหมุน (สิริรัตน์ จันทระโน, 2553) เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่แตกต่างออกไปจากสมาธิหลักของไทย ค้นพบครั้งแรกที่สำนักสงฆ์สันติสุข ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (สัมภาษณ์ พระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนธำโณ), 2560) การปฏิบัติให้ทำความรู้สึกได้ยินที่หู (หูขวา) พร้อมโยกตัวไปทางขวา แล้วลากความรู้สึกมารู้ที่ใจพร้อมโยกตัวมาซ้ายตาม แล้ววนกลับมาที่หู (หูขวา) โยกตัวไปขวาอีก วนกลับไปกลับมาเช่นนี้ระหว่างหู-ใจ หู-ใจ พร้อมโยกตัวตามไปด้วย เป็นรอบๆ รอบหนึ่งใช้เวลา 1 วินาที สมาธิหมุนจะขับเคลื่อนอุสัยกิเลสและโรคภัยไข้เจ็บ สารตกค้างที่อยู่ในร่างกายออกมาเป็นเสมหะ

น้ำลาย เหงื่อ อาเจียนและอื่นๆพร้อมทั้งขับดันอารมณ์ที่เก็บกักไว้ในอดีตออกมาด้วย เช่น ร้องไห้ หัวเราะ ตะโกน กรีดร้อง ดุด่า เกลือกกลิ้ง ทูรันทูรายและอื่นๆ เมื่อคลายธรรมารมณ์ออกมาแล้วก็ทำให้ร่างกายเบาสบายขึ้น จิตใจแจ่มใสขึ้น(สัมภาษณ์ ไพโรจน์ กิจเมือง, 2560) เมื่อหมั่นขำนาญแล้วแรงหมุนจะแรงขึ้น เร็วขึ้น วงหมุนสูงขึ้นถึงคอ ปาก จมูก ตา บนศีรษะ ทำให้เป็นกลาง ปล่อยแรงหมุน จิตเต่งออกจากวงหมุนพ้นจากสภาวะปรุงแต่งในฉับพลัน (จิราลักษณ์ จงสถิตมัน, 2538) สอดคล้องกับรายงานวิจัยเรื่องการผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนากับการสร้างทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คน : ศึกษาเฉพาะกรณีพระอาจารย์รัตน์ รตนธนาโณของคุณจิราลักษณ์ จงสถิตมัน คุณเกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ ว่าเป็นเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2530 พระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) ได้เริ่มสอนสมาธิแนวนี้ให้ผู้ปฏิบัติที่วัดถ้ำดอยโตน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ มีผู้เข้าถึงสภาวะธรรม (จิตหลุดพ้นจากปรุงแต่งของสังขาร) จำนวน 3 คน (จิราลักษณ์ จงสถิตมัน เกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ, 2544) การปฏิบัติสมาธิหมุนอย่างสม่ำเสมอสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำให้มีศีลธรรมมากขึ้น ละเว้นหรือลดตอบายมุข ปล่อยวางสิ่งที่เคยหลงยึดถือ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ คิดมาก วิตกกังวล ฟุ้งซ่าน นอนไม่หลับ เป็นต้น สามารถบำบัดโรคเอดส์ มะเร็ง ความดันโลหิตสูง เบาหวาน แก่ทร โครโรคประสาทตลอดจนถึงอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ว่าหลักการและการปฏิบัติสมาธิหมุนตามแนวของพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) มีหลักการและวิธีการปฏิบัติอย่างไร มีการพัฒนาการ มีการประยุกต์การปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติในแต่ละกลุ่มอย่างไร มีผลกระทบต่องผู้ปฏิบัติอย่างไร และมีผลกระทบต่องสังคมและสภาพแวดล้อมอย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาหลักการและวิธีการฝึกปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) โดยใช้ข้อมูลทางเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์จากพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) และพระภิกษุ ภิกษุณี แม่ชี และฆราวาสที่เคยฝึกปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเอกสาร

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

1. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2539
2. เอกสาร หนังสือ ตำราข้อมูลที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ของพระครูอนุสนธิ์

ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ)

ข. ข้อมูลทฤษฎี

-ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี วิธีการ และผลการวิจัย จากอรรถกถา ฎีกา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

-สื่อออนไลน์ เว็บไซต์ต่างๆ

-สัมภาษณ์พระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ)

-สัมภาษณ์ ผู้ที่เคยฝึกปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) จำนวน 18 รูป/คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีดังนี้

-ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ)

-ศึกษาผลการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ)

-วิเคราะห์ผลการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ)

3. ด้านพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เคยฝึกการปฏิบัติสมาธิหมั่นกับพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) จากวัดตอยเก็ง อำเภอมะเข่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และสวนบุญรักษัธรรม อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย

ศึกษาข้อมูลด้านเอกสารจากหนังสือต่างๆ ต่อไปนี้ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2539 คัมภีร์วิสุทธิมรรค ศึกษาคำสอนพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) รายงานการวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความต่างๆ สื่อออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย กลุ่มประชากรคือ พระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน์ รตนธนาโณ) เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลร่วมคือกลุ่มประชากรที่เคยปฏิบัติสมาธิหมั่นจำนวน 18 รูป/คน เลือกศึกษากลุ่มประชากรที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ปฏิบัติสมาธิหมั่นบำบัดโรค บำบัดสิ่งเสพติด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 ชุด และสำหรับผู้ให้ข้อมูลร่วม 1 ชุด มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ชื่อ-นามสกุล สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลหลักการและวิธีการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ)

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ)

นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ซึ่งค่านี้มีเกณฑ์พิจารณา 3 ระดับ คือ ถ้าค่าคะแนนเป็น -1 แสดงว่า ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถ้าคะแนนเป็น 0 แสดงว่า ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถ้าคะแนนเป็น +1 แสดงว่า ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์สอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในงานวิจัย จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ พบว่า ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ +1 แสดงว่าข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสามารถนำมาใช้จริงได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอเข้าไปปฏิบัติสมาธิหมั่นกับพระครูอนุสนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนนาโณ) ณ พุทธอุทยานบูรณรักษัธรรม ช่วงเข้าพรรษา ในปี พ.ศ.2560 เป็นเวลา 4 เดือน ขณะเดียวกันก็แสวงหากลุ่มประชากรที่ปฏิบัติสมาธิหมั่นที่มีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขในแบบสัมภาษณ์

2. รวบรวมข้อมูลที่เป็นคำสอน เอกสาร ตำรา หนังสือ วารสาร และข้อมูลเก่าจากคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับสมาธิหมั่นจากสำนักสงฆ์พุทธอุทยานบูรณรักษัธรรมและผู้ปฏิบัติ

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ในช่วงเวลาใกล้ออกพรรษา เพราะมีผู้ปฏิบัติที่เหมาะสมพร้อมที่จะให้สัมภาษณ์ จึงนัดเวลาสถานที่โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้สัมภาษณ์เซ็นชื่อ ทำการอัดเสียง มีการถ่ายภาพขณะสัมภาษณ์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ 2 ท่านที่ต้องตอบแบบสัมภาษณ์เป็นจดหมาย มี 3 ท่านที่ต้องสัมภาษณ์ทางไลน์เพราะทั้ง 5 ท่านอยู่ไกลและไม่สามารถเดินทางไปสัมภาษณ์ได้ จึงไม่มีภาพถ่ายขณะสัมภาษณ์และลายเซ็น

4. ในเรื่องของระยะการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม มีบางข้อมูลที่ไม่เพียงพอในการวิเคราะห์ได้เดินทางไปสัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้งส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและทำการตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้อง แล้วจำแนก

ตามวัตถุประสงค์พร้อมทำการวิเคราะห์ทุกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง หากข้อมูลยังไม่ตรงประเด็น ผู้วิจัยจะต้องเดินทางไปสัมภาษณ์เพิ่มเติมและวิเคราะห์ข้อมูลซ้ำอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการวิธีการและผลการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาท (รัตน์ รตนธนาโณ) มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เป็นภาพรวมเพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้อง หลังจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาหาความถี่และคิดเป็นร้อยละ ได้แก่ อายุผู้ให้สัมภาษณ์ ระดับการศึกษา อาชีพ หลักการวิธีและผลการปฏิบัติสมาธิหมุนที่ทำให้พ้นจากกองทุกข์ บำบัดโรคเอดส์ มะเร็ง โรคอื่นๆ การดูแลรักษาสุขภาพ รักษาสภาพแวดล้อม โดยเขียนเป็นรายงานการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิจัย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์หลักการและการปฏิบัติธรรมตามแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาท (รัตน์ รตนธนาโณ) ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์หลักการการปฏิบัติธรรมตามแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาท (รัตน์ รตนธนาโณ) พบว่า สมาธิหมุนเป็นอุบายเป็นเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งที่ทำให้จิตคลายแรงยึดจากรูป (ร่างกาย) ที่เราอาศัย หรือแรงยึดอุปทานันธ์ 5 ซึ่งมีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ และก่อนที่จะคลายแรงยึดเหล่านี้ได้ จิตจะต้องปล่อยวางหรือ คลายอารมณ์อย่างหายาบ ให้เป็นปัจจุบันเสียก่อน เมื่อจิตนิ่งดีแล้วปฏิบัติสมาธิหมุน ด้วยการนำจิตไปตั้งบนจุด 2 จุดในร่างกายของผู้ปฏิบัติ เมื่อจิตไม่ติดในสองจุดจะเกิดการหมุนขึ้น การหมุนมี 2 แบบ แบบแรกคือการเจริญสติด้วยการหมุน เป็นการเจริญสติด้วยการหมุนความรู้สึกระหว่างตา หู จมูก ลิ้น กายและสมอง กับตัวรู้ในใจ(บริเวณหัวใจ) ด้วยการหมุน 1 รอบเท่ากับ 1 วินาที แบบที่สองคือการเร่งสติด้วยการหมุนเป็นวิธีการที่ต่อเนื่องมาจากวิธีแรกต่างกันตรงที่วิธีนี้ต้องใส่ใจเจตนา(อารมณ์)ให้แรงขึ้นเร็วขึ้น ด้วยการหมุน 1 รอบน้อยกว่า 1 วินาที ขณะที่จิตทำการหมุนผู้ปฏิบัติมีสติสัมปชัญญะรู้สึกตัวตลอดเวลา รู้ว่าหมุนซ้ายหรือขวา เป็นวงกลมหรือวงรี เมื่อปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจิตหลุดพ้นจากแรงหมุนพ้นจากแรงยึดของรูปร่างกายได้สอดคล้องกับ(มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ที่กล่าวว่า ภาณุในธรรมวินัยนี้พิจารณาเห็นกายในกายอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโทมนัสในโลกได้

2. ผลการวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติธรรมตามแนวพระครูอนุสนธิ์ประชาท (รัตน์ รตนธนาโณ) พบว่าเป็นการทำสมาธิแบบที่ใช้เสียงมาช่วยให้เป็นจังหวะในการนำจิตไปไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติใหม่มีจิตจดจ่ออยู่กับรอบการหมุนนั้น ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติมี

สติสัมปชัญญะมากขึ้น มีความต่อเนื่องของสมาธิยาวนานขึ้น ต่อมาผู้ปฏิบัติสมาธิหมั่น หมั่นได้ไม่เร็วแรงพอที่จะเหวี่ยงอาอนุสัยกิเลสออกมาได้ พระครูอนุนสนธิ์ประชาทร(รัตน รตนธนาโณ) จึงได้นำพระมิตขนาดเล็เข้ามาช่วยเพิ่มพลังในการหมั่นให้มากขึ้น วิธีการปฏิบัติสมาธิหมั่นนั้นก็เหมือนกับวิธีอื่นๆ เช่น พุทโธ พองยุบ สัมมาอะระหังและอีกหลายวิธีที่ปฏิบัติแล้วทำให้เกิดสติสัมปชัญญะสอดคล้องกับ (พระมหาทองม้น สุทฺธจิตฺโต, 2556) ที่กล่าวว่า หลักสำคัญในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต้องประกอบด้วยองค์คุณคือ 1.อาตปปี แปลว่าผู้มีความเพียร ในการกำหนดรูปนาม 2.สติมา แปลว่า ผู้มีสติระลึกได้ในปัจจุบันขณะของรูปนาม 3.สัมปชานา แปลว่า ผู้มีสติสัมปชัญญะคือปัญญารู้แจ้งชัดเป็นปัจจุบันขณะว่าเกิดอะไรขึ้นกับรูปนามบ้าง วิธีปฏิบัติสมาธิมีจุดประสงค์เดียวกันคือเพื่อให้จิตใจมีความหนักแน่นระลึกทั่วอยู่ตลอดเวลาทุกอิริยาบถ ควบคุมจิตใจโดยมีสติกำกับไว้ จิตสงบจากกิเลสจากอกุศลกรรม จากนั้นให้เดินบนทางสายกลางคือมรรคแปด เป็นทางสายเดียวที่จะเข้าสู่สภาวะนิพพานได้

3. ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติธรรมตามแนวพระครูอนุนสนธิ์ประชาทร(รัตน รตนธนาโณ) พบว่า การปฏิบัติสมาธิหมั่นทำให้รู้จักทุกข์ รู้สาเหตุให้เกิดทุกข์ รู้วิธีการดับทุกข์ รู้วิธีที่ดำเนินชีวิตให้อยู่บนทางสายกลาง ที่ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นต้องเดือดร้อน ขณะปฏิบัติความรู้เหล่านี้ได้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติทุกคน ผู้ปฏิบัติที่หมั่นได้คล่อง มีแรงเหวี่ยงคลายอารมณ์หรือธรรมารมณ์ที่ได้สะสมไว้ เรียกว่าอีกอย่างว่าอนุสัยกิเลส ให้ออกมาจากจิตได้สำนึกเป็นพฤติกรรมต่างๆกัน เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ร้องเพลง อาการยากเสพสิ่งเสพติดต่างๆ เป็นต้น เมื่ออารมณ์เหล่านี้ออกมาจนเบาบางหรือหมดไป ผู้ปฏิบัติจะไม่มีอารมณ์เหล่านี้อีก จึงทำให้สามารถลดละเลิกสิ่งเสพติดได้และยังมีผลพลอยได้จากการปฏิบัติ คือ ความเจ็บปวดบรรเทา ลง อาการแทรกซ้อนของโรคหายไป บางรายไม่กำเริบ และมีการตอบสนองต่อการรักษาได้ดีขึ้น โรคที่เป็นไม่มากก็หายไปเอง จากการปฏิบัติธรรมของพระครูอนุนสนธิ์ประชาทรที่เด่นชัดคือการนำเอาพระมิตมาสร้างเป็นสนามพลังงาน รักษาบำบัดร่างกายที่บกพร่อง ช่วยรักษาจิตใจให้หนึ่งเป็นสมาธิได้ง่ายหรือช่วยปรับกายและจิตใจให้เกิดความสมดุล ทำให้สุขภาพของบุคคลเป็นปกติ ผลด้านสังคม จากการสังเกต การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ กับกลุ่มของผู้ที่มาปฏิบัติที่ทางสำนักเปิดหลักสูตรการอบรม และกลุ่มผู้ปฏิบัติที่มาปฏิบัติทุกวันในช่วงเวลาทำวัตรเย็น พบว่า เป็นผู้ปฏิบัติที่มีอายุเฉลี่ยเกษียณไปแล้วเป็นส่วนมาก ในกลุ่มผู้ที่เฉลี่ยเกษียณไปแล้วมีสุขภาพบกพร่องเป็นส่วนมาก จุดประสงค์ของการมาปฏิบัติเพื่อจะใช้สมาธิหมั่น และใช้อุปกรณ์พระมิตบำบัดอาการเสื่อมสภาพของร่างกายและยังหวังด้วยว่าจะได้หลุดพ้นจากการปรุงแต่งของสังขารสอดคล้องกับ(จิราลักษณ์ จงสถิตมัน, 2538) ที่กล่าวว่า อานิสงส์ที่สำคัญที่สุดของสมาธิหมั่นก็คือ การทำให้ผู้ปฏิบัติเห็น “มรรค” เข้าถึงสภาวะธรรม

หรือถึงสภาวะเดิมของจิตซึ่งเป็นอิสระ ไม่มีโลก โกรธ หลง เหนือสมมุติบัญญัติทั้งปวง หรือเข้าถึงตถตาความเป็นเช่นนั้นเองได้ค่อนข้างเร็วกว่าสมาธิวิธีการอื่นๆ ผลด้านสังคมเศรษฐกิจคือการนำพรมิตมาประยุกต์เป็นเครื่องเรียกฝน ข้อมูลด้านนี้ได้มาจากการสอบถามผู้ที่นำเครื่องเรียกฝนไปติดตั้งที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา พบว่า เมื่อเอาเครื่องเรียกฝนไปติดตั้งได้เปิดเครื่องทิ้งไว้ประมาณ 1-2 ชั่วโมง ฝนก็จะเริ่มตกลงมา ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนเมื่อใดที่เปิดเครื่อง ฝนจะตั้งเค้ามาเลย ผู้วิจัยได้สอบถามพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน รัตนธนาโณ) ถึงประสิทธิภาพของเครื่องก็พบว่า ประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความชื้นในอากาศด้วย ถ้ามีเมฆค่อนข้างเยอะ ความชื้นมีพอควร ก็ทำให้ฝนตกได้ ในกรณีนี้ทำให้เกษตรกรมีน้ำพอใช้ทำการเกษตร ประหยัดงบประมาณแผ่นดินเป็นอย่างมาก

สรุป

จากการศึกษาเรื่องหลักการและวิธีการปฏิบัติธรรมแนวพระครูอนุสนธิ์ประชากร (รัตน รัตนธนาโณ) สรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

หลักการของสมาธิแนวนี้นี้ คือ การที่จิตอยู่ตรงกลางระหว่างส่วนสุดโต่ง 2 ส่วน จิตไม่ยึดติดข้างใดข้างหนึ่ง วิธีการ คือ ใช้ฐานกายเป็นที่ตั้งของสมาธิ เป็นอุบายที่ทำให้จิตจดจ่ออยู่กับความรู้สึกที่หู และความรู้สึกที่ตัวรู้ในใจ เมื่อได้ยินเสียงกระทบที่หูตัวรู้ในใจ จะประมวลผลทันทีว่าคือเสียงอะไร ชอบใจหรือไม่ชอบใจ เสียงเบาหรือเสียงดัง ต่อมาก็ให้ปล่อยวางความรู้นี้เสีย มารับความรู้สึกที่ตัวรู้ในใจว่าเป็นอย่างไร มีความชอบหรือไม่ชอบ มีความกังวลหรือไม่ มีความวิตกหรือไม่ กลัวหรือไม่ แล้วก็ปล่อยความรู้สึกนั้นอีก แล้ววนกลับที่เสียงที่มากระทบหูอีก วนกลับมากระทบที่ตัวรู้ในใจอีกเป็นจังหวะๆ ตามเสียงที่เข้ากระทบ เมื่อจิตได้วางตำแหน่งที่เหมาะสมไม่ไปยึดติด หรือแซ่ความรู้สึกไว้ด้านใดด้านหนึ่งแล้ว อาการหมุ่นจะคล่องขึ้น เร็วขึ้น แรงขึ้น จนผู้ปฏิบัติตามแรงหมุ่นไม่ทัน ก็ปล่อยแรงหมุ่นนั้น จิตก็เข้าถึงสภาวะธรรมทันที

ผลการปฏิบัติกับการหลุดพ้นจากกองทุกข์ ขณะทำสมาธิหมุ่นผู้ปฏิบัติไม่สามารถรับแรงหมุ่นเหวี่ยงของจิตได้ ปล่อยแรงหมุ่นนั้น จิตพุ่งออกจากร่างกาย บางคนออกที่สมอง บางคนออกที่ใจ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เข้าไปสู่จิตเดิมที่ไร้การปรุงแต่ง ความรู้สึกตัวตนของเราไม่มี เป็นหนึ่งเดียวกับอากาศ หยุคความนึก ความคิด มีความโล่งโปร่ง เบา มีแสงสว่างที่ดวงตา เปลือกตา ต้องกระพริบตาบ่อยๆ เพราะไม่เคยชิน ไม่ว่าจะหลับหรือตื่นแสงสว่างนี้ก็มีแสงสว่างเท่ากัน เวลานอนก็เหมือนตื่น คล้ายคนนอนไม่หลับแต่ไม่เพลีย จะทำสมาธิหรือไม่ทำสภาวะนี้ก็ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติจะนั่งสมาธิโดยเอาจิตมาจับที่ฐานกายอีก จะไม่สามารถทำได้ ไม่มี

ฐานกายให้จิตเข้าไปจับ ทำได้เพียงนั่งดูจิตตนเองเท่านั้น เวลาเดินไปทางไหนเหมือนลอยไป จะเปรียบก็เหมือนคนตายแล้ว สถานะนี้จะคงอยู่ได้ประมาณ 1 วัน 2 วัน บางคน 7 วัน 10 วัน บ้าง หรือ 15 วัน แต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน และจะกลับสู่สภาวะเดิมเหมือนชีวิตคนปกติทั่วไป ผู้ปฏิบัติจะมองเห็นเป้าหมายของชีวิต สามารถรู้คำตอบว่าเกิดมาทำไม ถ้าสภาวะนี้ไม่กลับมาโดยที่ผู้ปฏิบัติทำใจยอมรับได้ และเฝ้าดูจิตไปเรื่อย ๆ จนจิตคลายแรงยึดอย่างละเอียด ต่ออุปาทานขั้นธเมื่อใด เมื่อนั้นผู้ปฏิบัติได้เข้าถึงนิพพานแน่นอน เหมือนกับครูบาอาจารย์ กล่าวว่า รูปดับ นามดับ หมดภพหมดชาติ หมดการะทุกอย่าง

ผลการปฏิบัติกับการรักษาโรค ในส่วนของการบำบัดโรคต่างๆ เช่น ภูมิคุ้มกันบกพร่องของร่างกาย (โรคเอดส์) โรคมะเร็งตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย โรคความดันโลหิตสูง ความเครียด โรคไต โรคเบาหวาน โรคเส้นเลือดขอด อัมพฤกษ์ อัมพาต เป็นต้น เมื่อปฏิบัติสมาธิหมั่นอย่างต่อเนื่องก็สามารถทำให้เกิดผลในด้านบวก เพราะเมื่อจิตใจคลายแรงยึดในตัณหาอุปาทานได้บางส่วน เกิดปีติ สุขใจและกาย ร่างกายเป็นอิสระจากการบีบบังคับของจิต ร่างกายก็สามารถหลั่งสารเคมี ฮอร์โมนต่างๆ ออกเพื่อที่จะรักษาบำบัดกายตามธรรมชาติได้ ทำให้ภูมิต้านทานเพิ่มขึ้น

ผลการปฏิบัติกับการบำบัดสิ่งเสพติด ขณะที่กำลังหมั่นเพียรอยู่นั้น อารมณ์อยากเสพในสิ่งต่างๆ ที่เคยยึดติดมาได้ถูกเหวี่ยงออกมาพร้อมรอบการหมั่นนั้น ผู้ปฏิบัติจะแสดงพฤติกรรมออกมาเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ในอดีตขณะกำลังเสพ เช่น อาการเมา ถูเข็มฉีดยาแทงเข้าแขนตนเอง ร้องเพลง หัวเราะ เมื่ออารมณ์เหล่านี้หมดไปแล้ว ความอยากเสภก็หมดไป ส่วนใหญ่เมื่อจบหลักสูตรการปฏิบัติ 7 วันที่วัดดอยเก็ง เลิกเสภสิ่งเสพติดได้ นับตั้งแต่บุหรี สุรา ผีน เฮโรอีน ผู้ปฏิบัติมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิมได้ เช่น เข้าวัดทำบุญ ทำสมาธิช่วยเหลือชุมชน มีจิตเมตตา กรุณามากขึ้น รักครอบครัว ไม่ฆ่าสัตว์ รักษาศีลห้าครบ ทำให้ครอบครัวมีความสุข เกิดความสามัคคีในสังคม

ผลการปฏิบัติกับการดูแลสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อม ผลการปฏิบัติสมาธิหมั่น จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมฝึกปฏิบัติตรงกับข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ พบว่ามีวิธีการปฏิบัติหลายวิธี แต่ผลที่ได้ไม่แตกต่างกัน เช่น สมาธิหมั่น การกระตุ้นเซลล์ 12 จุด ทำให้เกิดการสลับธรรมารมณ์อย่างหายาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด เกิดความเบา โล่งโปร่งต่อร่างกายและจิตใจ มีความสดชื่นแจ่มใส สติดี มีพลังกำลังเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนปฏิบัติ ผลการปฏิบัติที่ใช้พระมิต ช่วยในการทำสมาธิ และปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมของมนุษย์ พระมิตไม่ใช่เครื่องรางของขลัง ไม่ได้ทำให้หลุดพ้นได้ เป็นเพียงอุปกรณ์เสริมเท่านั้น เนื่องจากพระมิตมีพลังงานในตัวเองที่รักษาชีพไม่ให้เน่าเร็วขึ้นกว่าปกติ ได้นำ

มาทดลองสร้างสนามพลังขึ้นภายในบริเวณใด บริเวณหนึ่ง เพื่อช่วยรักษาร่างกายที่บกพร่อง ส่วนใหญ่ผู้ที่ใช้สนามพลังพระมิตได้รับผลที่ดีขึ้นจากเดิม แต่ก็มีเป็นส่วนน้อยที่ไม่ได้รับผลจากสนามพลังพระมิตเลย ในเวลาต่อมาท่านมีความเชื่อว่าสามารถพัฒนาสนามพลังให้ใหญ่ขึ้น เช่น เครื่องเรียกฝนให้มาตกในรัศมีสนามพลังพระมิตได้ ปีไหนฝนน้อยน้ำในเขื่อนไม่เพิ่มขึ้น หรือเมื่อชุมชนต้องการน้ำฝนเพื่อใช้ในการเกษตร ก็สามารถขอมาได้โดยไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย จากหลักการข้างต้นยังได้ประยุกต์มาเป็น เครื่องไล่ฝน เพื่อป้องกันฝนตกในงานประเพณีออกหว่า (ออกพรรษา) งานประเพณีลอยกระทง ไหล่หมอกควันที่เกิดจากการเผาป่า หรือหมอกที่เกิดตามธรรมชาติ ที่มีความหนาแน่นมาก มีระดับความเป็นพิษเกินมาตรฐาน ให้ออกไปจากชุมชนเมือง และจากสนามบิน เพื่อความปลอดภัยของสารณชน

บรรณานุกรม

- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. (2538). การรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วยการปฏิบัติธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดดอยเก็ง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานวิจัย. เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน เกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ. (2544). การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนากับการสร้างทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คน : ศึกษาเฉพาะกรณีพระอาจารย์รัตน์ รตนธำโณ. รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- พระครูอนุนธิ์ประชาทร (รัตน์ รตนธำโณ). (2560). เจ้าอาวาสวัดดอยเก็ง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน. สัมภาษณ์. 30 พฤศจิกายน.
- พระมหาทองม้วน สุทธจิตโต. (2556). คู่มือการเจริญสติปัฏฐาน 4. กรุงเทพมหานคร : บุญศิริการพิมพ์.
- แพททริค กิฟเวน-วิลสัน. (2555). มหาสติปัฏฐานสูตร. แปลโดย สุทธิ ชโยดม. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- ไพโรจน์ กิจเมือง. (2560). ครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน โรงเรียนบ้านแพะพิทยาคม ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน. สัมภาษณ์. 23 ธันวาคม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สิริรัตน์ จันทระโน, (2533). การทำสมาธิด้วยพลังพระมิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ คณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค, (อัสสำเนา).